

Til BR

Rammerne for indkøb hos socialøkonomiske virksomheder

Indledning

På baggrund Enhedslistens protokolbemærkning på ØU's møde den 23. september 2014 til punktet vedrørende Københavns Kommunes Indkøbspolitik 2014-2018, vil Økonomiforvaltningen i dette notat beskrive rammerne for kommunens indkøb hos socialøkonomiske virksomheder.

Protokolbemærkningen

"Enhedslisten vil frem mod behandlingen i Borgerrepræsentationen fremsætte ændringsforslag med henblik på at sikre, at Københavns Kommune forsat har mulighed for at foretage indkøb hos socialøkonomiske virksomheder, f.eks. ved at compliance-målsætningen nedsættes."

Hvad er en socialøkonomisk virksomhed?

En socialøkonomisk virksomhed (SØV) er en virksomhed, der har et socialt formål udover at sælge varer eller tjenesteydelser på markedsvilkår, og hvor hele eller dele af overskuddet geninvesteres i virksomheden eller til det sociale formål.

Kendetegnede for de ca. 100 SØV'er, som anslås at være i København, er, at der som hovedregel er tale om "mikrovirksomheder", som ofte beskæftiger mindre end 10 ansatte. (Kilde: Indstilling tilgået BR den 6. februar 2014: Evaluering af strategi for socialøkonomiske virksomheder journalnr. 2013- 0241419).

Antallet af SØV'er i Danmark er fortsat begrænset og der er risiko for, at kun en meget lille del af Københavns Kommunes indkøb i praksis kan dækkes af sektoren.

Det må således lægges til grund, at SØV'ers kapacitet på nuværende tidspunkt er forholdsvis begrænset.

En gennemgang af den liste over SØV'er, der ligger på kommunens intranet viser endvidere, at virksomhederne ofte beskæftiges med mere nicheprægede områder, som for eksempler produktion af byhøning, salg af sy- og andre håndarbejdsprodukter, forefaldende snedkerarbejde, mindre cateringopgaver mv. Listen findes på:

<http://okf.kkintra.kk.dk/indhold/social%C3%B8konomiske-virksomheder>

29-09-2014

Sagsnr.
2014-0083550

Dokumentnr.
2014-0083550-21

Sagsbehandler
Signe Groth Kisby

**Center for Økonomi,
afsnit 2**

Københavns Rådhus,
Rådhuspladsen 1
1599 København V

E-mail
B61Y@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800206

Københavns Kommunes er en stor indkøber med en indkøbsvolumen på ca. 11.4 mia. kr. om året, og med et meget varieret indkøb, som strækker sig fra alt fra byggeri til indkøb af kuglepenne.

Ud fra ovenstående og et overordnet forsyningssikkerhedsperspektiv, vurderer Økonomiforvaltningen, at det ikke er muligt generelt at forbeholde en procentdel af kommunens indkøbsvolumen til SØV'er, men at indkøb hos SØV'er kan ske ud fra en konkret vurdering i forbindelse med konkrete indkøb, jf. beskrivelsen nedenfor.

Den juridiske ramme for indkøb hos SØV'er

Indkøb hos SØV'er er underlagt samme regelsæt som øvrige indkøb, Københavns Kommune foretager. Det betyder, at indkøbet vil være underlagt hhv. Tilbudslovens regelsæt eller Udbudsdirektivernes regelsæt, når indkøbet overstiger udbudsgrænserne i henhold til disse lovgivninger. Dvs. indkøb over 0,5 mio. kr. og derover vil omfattes af regelsættet.

Spørgsmålet vedrørende muligheden for at tage hensyn til SØV'er i forbindelse med kommunens indkøb har tidligere været rejst i forbindelse med Københavns Kommunes udbudsstrategi, som blev behandlet ved BR møde den 29. november 2012.

I forbindelse med udbudsstrategien gennemgik Økonomiforvaltningen, hvilke muligheder kommunen havde for at inddrage SØV'er i sit indkøb.

Spørgsmålet vedrørte, om det er muligt at forbeholde kontrakter til SØV'er og/eller tillægge SØV'er særlig værdi i forbindelse med tilbudsevalueringen.

I forbindelse med en udbudsprocedure kan det ikke besluttes, at kun non-profit virksomheder må afgive tilbud. Dette vil ikke være i overensstemmelse med reglerne, medmindre der nationalt er fastsat en særlov om, at adgangen til at yde særlige ydelser til gavn for non-profit virksomheder. En sådan lov skal dog, som en restriktion i henhold til EU-retten, kunne begrundes i henhold til denne.

Advokatfirmaet Horten har i notat udarbejdet for Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i juni 2011 skrevet at *"der findes imidlertid ikke en sådan dansk særlovgivning inden for beskæftigelsesområdet, og det må anses for tvivlsomt, om der i det hele taget foreligger de særlige hensyn, der vil kunne begrunde indførelsen af sådanne regler i Danmark."*

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i en vejledende udtalelse fra 2008 haft anledning til at tage stilling til spørgsmålet. Konkurrence-

og Forbrugerstyrelsen skriver i udtalelsen, at udbudsdirektivets artikel 48 giver ordregiver mulighed for at lægge vægt på en virksomheds tekniske og faglige formåen i forbindelse med udvælgelsen af tilbudsgivere. *”Hvis en udbudt kontrakt kræver en særlig erfaring eller faglig dygtighed på det sociale område, herunder kræver en høj grad af in-volvering af borgere, medarbejdere og civilsamfund mv., må det antages, at den ordregivende myndighed lovligt kan bruge denne erfaring som et udvælgelseskriterium ved bedømmelsen af ansøgers tekniske og/eller faglige formåen.”*

Videre skriver Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i deres udtalelse at *”Anvendelsen af ovenstående erfaringskriterier er dog ikke ensbetydende med, at virksomheder, der ikke er en socialøkonomisk virksomhed eller ikke konkret samarbejder eller har erfaring fra samarbejder med socialøkonomiske virksomheder, er udelukket fra at deltage i udbudsprocessen. Det er alene ensbetydende med denne type samarbejde eller erfaring konkret kan have en fordel i forbindelse med udvælgelsen.”*

I Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens udtalelse er der endvidere taget stilling til indkøb uden for udbudsdirektiverne. Til dette skriver styrelsen, *”at det er udgangspunktet, at ordregivende myndigheder ved indgåelse af kontrakter, der ikke omfattes af udbudsdirektivet, ligeledes ikke kan bestemmes, at kun socialøkonomiske virksomheder eller virksomheder, der samarbejder med disse udvælges.”*

I forhold til spørgsmålet om det er muligt at tillægge SØV'er særlig værdi i forbindelse med tilbudsevalueringen besvarede Økonomiforvaltningen med baggrund i Hortens notat og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vejledende udtalelse at det er lovligt, at en kommune i forbindelse med udbud anvender sociale delkriterier, når nogle særlige betingelser er opfyldt, herunder at kriterierne er egnede til, at den ordregivende myndighed kan sammenligne tilbuddene, at de er knyttet til kontraktens genstand eller gennemførelse, og at kriterierne giver mulighed for objektivt at vurdere ydelsens egenskaber. Kommunen skal foretage en nøje vurdering af de sociale kriterier, som ønskes anvendt for at sikre, at den fornødne proportionalitet og saglighed er til stede, og at kriteriet ikke er i strid med ligebehandlingsprincippet.

Reserverede kontrakter

Udbudsdirektivets artikel 19 giver mulighed for, at ordregiver kan forbeholde (reservere) kontrakter til beskyttede værksteder, hvor flertallet af de berørte arbejdstagere er handicappede.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer, at i de tilfælde hvor en SØV opfylder de samme kriterier som de beskyttede værksteder, kan ordregiver også anvende bestemmelsen på SØV'er. Derimod kan ordregiver ikke anvende artikel 19 på virksomheder, der har til formål at

tilgodese andre sociale forhold end at beskæftige handicappede medarbejdere.

Det nye Udbudsdirektiv skal implementeres i Danmark via en national udbudslov senest april 2016 og gør det muligt for medlemsstaterne at reservere kontrakter til beskyttede værksteder og økonomiske aktører med mindst 30 procent ansatte med et handicap. Dette er en udvidet adgang i forhold til de nuværende regler, hvor flertallet af de berørte arbejdstagere skal være handicappede, som på grund af arten eller omfanget af deres handicap ikke kan udøve erhvervsmæssig beskæftigelse på normale vilkår. Det vides endnu ikke, hvordan direktivets nye bestemmelse præcist implementeres i dansk ret. Økonomiforvaltningen vil i forbindelse med implementeringen af det nye udbudsdirektiv via den nye nationale udbudslov vende tilbage til Økonomiudvalget med en redegørelse for hvilke øgede muligheder der bliver for at handle med socialøkonomiske virksomheder.

Kan man nedsætte compliance-målsætningen for at skabe rum for SØV'er?

Når et udbud offentliggøres beskriver Københavns Kommune indholdet af den konkrete ydelse, herunder krav til kvalitet, funktionalitet, leveringsvilkår etc. I forbindelse med udbuddet estimeres den forventede omsætning også. Denne beskrivelse ligger til grund for leverandørens afgivelse af tilbud.

Omsætningens størrelse er en væsentlig parameter i forbindelse med leverandørens prisfastsættelse. Hvis compliance-målsætningen nedsættes reduceres omsætningen tilsvarende, og derved bryder kommunen med de forudsætninger, som leverandøren har lagt til grund for sit tilbud.

Københavns Kommune stiller høje krav til sine leverandører, og misligholdelse kan resultere i at aftaler ophæves. Som en professionel samarbejdspartner har Københavns Kommune en interesse i fremstå som en pålidelig og attraktiv kunde hos erhvervslivet. Nedsættelse af compliance-målsætningen vurderes at få indflydelse på denne opfattelse.

Sammenfatning

Københavns Kommune kan det være muligt at tilrettelægge udbudsprocessen på en måde, der gør det lettere for socialøkonomiske virksomheder at afgive tilbud. F.eks. vil der være udbudsområder, hvor der kan lægges vægt på særlige erfaringer inden for et område og/eller anvende sociale kriterier i forbindelse med evalueringen af et udbud, som kan være med til at højne SØV'ers mulighed for at deltage i udbud. Hvorvidt sådanne kriterier kan og må anvendes må afgøres ud fra en konkret vurdering i forhold til det enkelte udbud. En generel regel om at en procentdel af kommunens indkøbsvolumen skal tilgå social-

økonomiske virksomheder vurderes ikke at være forenelig med de lovgivningsmæssige rammer, som kommunen arbejder inden for.

Rummet for socialøkonomiske virksomheder vurderes at være størst ved indkøb under Tilbudslovens tærskelværdier. Dvs. mindre kontrakter på områder, hvor kommunen ikke allerede har indgået aftaler. Det vil dog også her et krav at de almindelige forvaltningsretlige grundsatninger om saglighed, ligebehandling, gennemsigtighed og økonomisk forsvarlig forvaltning overholdes.

Endelig vurderes det, at Københavns Kommunes fokus på SMV'er tillige skaber rum for at SØV'er til at byde ind på de opgaver, der sendes i udbud.